

Veleňáček 10

Zpravodaj Kulturně – historického sdružení Malé Veleně, Jedlky a Soutěšky, o.s. Ročník XIV. (VIII. KHS) * 20. srpen 2015

Anenské odpoledne

Již v dobách mezi dvěma světovými válkami se v Jedlce každým rokem připravoval „Annafest“, na který se sjížděli lidé nejen z blízkého okolí. Často zde bývalo návštěvníků mnohem víc, než bylo obyvatel obce, v roce 1934 bylo napočítáno přes 2000 přespolních.

Letos v červenci se konalo opět Anenské odpoledne. Před kulturním domem hrál k poslechu MP band, a ti kdo přišli se dobře bavili. Občerstvení bylo dostatek a počasí opravdu letní. V kostele se konala poutní mše k oslavě sv. Anny, patronky kostela. Odpoledne zde vystoupil také dvacetičlenný Kytlický pěvecký sbor, který zazpíval na závěr svého programu nádherné spirituály.

Oprava vodovodního řádu v Malé Veleni

Potok byl vždy zásobárnou vody pro obyvatelstvo. Jenže to potřebovalo pitnou vodu. Vydatný pramen vody zásoboval obec od roku 1903, kdy byl postaven v obci vodovod. Malou Veleň zásoboval vodou zdroj pitné vody z bývalé uhelné štoly, která je vyražena v údolí potoka od roku 1890. Původní vodovodní potrubí, které se nyní vyměňovalo, je staré kolem 110 let.

Práce na opravě začaly již 20. července 2015, kdy se provedlo měření, nakreslily se značky, kudy potrubí povede a započalo se s řezáním asfaltu pro následný výkop. Pak nastala nejobtížnější práce – hluboký výkop, položení nového potrubí a následně zaspání. Pracuje se současně na dvou protilehlých místech na silnici. Doprava je řízena kyvadlově pomocí semaforů.

Figurky do betléma v kostele

Počátkem roku byl do kostela v Jedlce převezen betlém vyrobený až v Mnichově. S lítostí jsme konstatovali, že je bez figurek. Ale již začíná ožívat, a to díky panu Přepechalovi, který už několik nádherných figurek vyřezal.

Jak se žilo dříve – pokračování

Žili jsme na vesnici a byli jsme spokojeni. Takový poklidný vesnický život, což nám některé městské děti záviděly. Měli jsme doma zvířátka. A pokud někdo neměl, měli je určitě sousedi. Takže jsme si zvykli starat se o slepice, kachny, husy, králíky, kozy, ovce, někdy i o prasátko na vykrmení, na statku bývaly krávy, koně... Ráno při rozednění se ozýval pravidelně kohout, který budil nejen slepice, mečely kozy, bučely krávy. Každý den, neděli nevymijaje. Ale ty kravičky měly vynikající mléko. Pili jsme ho přímo od kravičky, jen přelité přes čisté plátno. Žádné převařování, bez sterilizace a také bez obav z nějaké střevní nemoci. Když se mléko nevypilo, usadila se na hladině vrstva smetany. A i po jejím sebrání jí v mléce hodně zůstalo a při svaření se vytvořil ze

smetany na povrchu mléka mohutný „škraloup“. Pokud zksylo, bylo výborné jako večere s bramborem na loupáčku.

V případě nemoci jsme měli zdarma kompletní lékařské ošetření. Nejen u obvodního lékaře, ale i u specialistů. Lékaři jezdili také domů k nemocným. Každý den měli určené hodiny na návštěvy.

Mnozí si dnes již nedovedou představit, že se pracovalo i v sobotu, takže volno bylo jen v neděli. Ta nebyla vždy dnem odpočinku. V létě již od brzkého rozednění bylo slyšet, jak si hospodáři připravují kosu, jak ji „naklepávají“, aby se jim dobře sekalo. Tráva se musela sekat po ránu, když byla ještě rosa. Ti, co přišli z města, si nedokáží představit, jak se takové klepání po obci rozléhalo. Nikomu to ale nevadilo, patřilo to k životu v obci. Stejně tak jako štěkot psů. Ti se volně pohybovali po obci, nikomu neublížili, každého znali. Nebyla to žádná bojová plemena. Nejvýš se mohlo stát, že některý hafan vypil mléko z bandasky, když si ho hospodyně postavila uprostřed silnice, aby si v klidu popovídala se sousedkou a spolu probraly, co je nového. Mléko se v obchodě rozlévalo do přinesených bandasek, nikde se nehromadily obaly od mléka a jiných prodávaných nápojů.

Všichni lidé se zdravili. Počínaje malými dětmi, mládeží. U nich byl pozdrav samozřejmostí. Dnes se často stává, že nejen někteří mladí, ale i ti starší chodí kolem sebe, aniž by ústa na pozdrav otevřeli.

V létě se chodívalo na brigády. Zdarma. Chodily i děti ze školy. Sušilo se seno, vybíraly se brambory, nebo se sbíralo kamení na polích. Ti odrostlejší pomáhali při žních, při výmlatu. A nebylo neobvyklé, že mlátička na obilí běžela v případě potřeby i v noci. Noční výmlaty byly zcela běžné. Nikomu nevadilo, že celou noc je slyšet mlátička.

Chodívalo se na brigády na chmel. Nebyly česačky, proto se otrhávala jedna chmelová šištička za druhou, až byl plný věrtel (takový velký košík). S trháním pomáhaly i všechny návštěvy, které přijely.

Stromy v obci byly ošetřované, zvláště ty ovocné. Měly spoustu jablíček a jiného ovoce. Pokud se nespotřebovaly, odvezly se do moštárny, kde z nich byl za levný peníz vylisován výborný mošt. Brzo po roce 1945 však byla moštárna zrušena. To byla škoda. Zrušily se i sušárny švestek, kde se ve velkém sušily nejen švestky, ale i jiné ovoce na křížaly. Ovoce se sice mohlo později dávat k hlavní silnici, odkud se odváželo ke zpracování, ale stávalo se, že se již načesané, nasbírané ovoce kradlo.

Silnice do Velké Veleně byla zpočátku jen šterková (asfalt se položil později). Nikdo se nerozčiloval, když viděl na silnici koblížky od koní nebo nějaké to lejno od krav. Nebyly chemické posypy, sypalo se škvárou (mezi Jedlkou a Benešovem n. Pl. byla vedle silnice velká násypka na škváru). Pokud bylo hodně sněhu, protahovala se silnice dřevěným pluhem taženým koňmi. Málokdo si dnes umí představit, jak nádherné bylo sjet na saních po silnici z Velké Veleně až dolů k řece. Často se nechalo mnoho saní s dětmi vytáhnout koňmi za pluhem po silnici až na kopec k Velké Veleni.

Sáňkovalo a lyžovalo se na různých loukách v obci. Dnes už to zní jen jako pohádka, protože některé louky jsou zarostlé keři a různými nálety, jiné si zase soukromníci ohradili, aby na jejich pozemek nikdo nemohl vstoupit. Donedávna se každou zimu ještě sáňkovalo na posledním možném svahu v obci - z kopce pod Jedlkou k Ploučnici. Sáňkovaly tam i děti ze školky. I tato louka je již ohraničená, pro sáňkování nevhodná.

Před 40 lety, v roce 1975, bývalo ještě v prostoru mezi obchodem a kostelem hřiště, které bylo opravdu často využíváno k různým činnostem – snímek vpravo.

Vaše připomínky, zážitky a vzpomínky rádi otiskneme. Jaroslav Dostál

Ze školní kroniky - počty žáků, tříd, učitelé, výlety, mimořádné zápisy (ř. = ředitel školy)

1950-51	I. 28 žáků	ř. Mil. Průcha	II. 35 žáků	Blanka Kuclová
<i>9.-17. února epidemie spály. V únoru žáci shlédli film Pád Berlína.</i>				
1951-52	I. 29 žáků	ř. Mil. Průcha	II. 29 žáků	Blanka Kuclová
<i>Školní výlet Hřensko. Hledání mandelinky bramborové.</i>				
1952-53	I. 37 žáků	ř. Jiří Bečvařík	II. 24 žáků	Helena Pokorná
	Od 1.11.	ř. Jarmila Kokošková		
<i>Dne 14. března zemřel prezident Klement Gottwald. Školní výlet na Tambuš. Sběr mandelinky bramborové.</i>				
<i>30.6.1953 slavnostní slib prvních pionýrů do rukou nelepššího pracovníka patronátního závodu s. Hlínové.</i>				
1953-54	I.(1+4)	ř. Jarmila Kokošková	II.(2.,3.+5)	Helena Pokorná
			Od 4.11. ve II.tř.:	Zdena Kadeřábková, Od 11.11. Václav Bárka
<i>Školní výlet – koupání Doksy.</i>			Školnice	Stanislava Denisová
1954-55	I. 25	ř. Helena Pokorná	II. 26	Václav Bárta
<i>Školní výlet autobusem Liberec, Horní Hanychov, Ještěd, Trosky.</i>				
1955-56	I.(1+3) 36	ř. H. Pokorná	III. 21	Milada Mezerová
			II.(2+4) 36	Helena Solničková
<i>5.třída do Benešova n.Pl.</i>				
1956-57	I.12 žáků	ř. Helena Pokorná	II.(3+5) 34 žáků	Zdeňka Němcová,
<i>Divadelní hra Perníková Chaloupka. Vyjmenování účinkujících.</i>				
<i>Školní výlet: Teplice, K.Vary, M.Lázně, Fr.Lázně autobusem.</i>			III.(2+4)	od 1.2. Radmila Pellarová
<i>Loutkové představení SRPŠ – vyjmenování, kdo spolupracoval. Volby do národních výborů.</i>				
<i>1. máj – alegorický vůz s dětmi z různých národů – přestrojení. Vyjmenování.</i>				
1957-58	I. 19 žáků	ř. Pokorná	II.(2+4) 33 žáků	Pellarová
			III.(3+5) 34 žáků	Mlynaříková
<i>Škola v přírodě na 10 dnů v Jedlově. Cena 130,- Kčs,-</i>			Školnice	Havránková
<i>Školní výlet do Prahy do divadla vlakem za 56,- Kčs, SRPŠ doplácelo 6,-Kčs.</i>				
1958-59	I. (1+2) 32 žáků	ř. H. Pokorná	II. (4) 28 žáků	Patočková
	:		III.(3+5) 27 žáků	Pellarová
1959-60	I.(1+2) 24 žáků	ř. H. Dvořáková (Pokorná)	II. (3+5) 30 žáků	Jiřina Šohajová
<i>Školní výlet Jedlová, Podluží s dětmi z V.Veleně, Lesné a Chlumu.</i>				
1960-61	I.	ř. H. Dvořáková	III. (5) 25 žáků + PO	Ladislava Podroužková
			II.(3+5)	L. Podroužková
			III.(2+4) + PO	Libuše Černíková
<i>Brigády v JZD – brambory, ovoce.</i>			Školnice	Bož. Vaněčková
<i>Školní výlet Jablonné, Lemberk, Liberec ZOO a botanická, lanovka Ještěd, 25,- Kčs.</i>				
1961-62	I.(1+3) 17 žáků	ř. Justa	II. (2) 17 žáků + PO	Štoková
<i>Brigády v JZD. Školní výlet Buková hora, Verneřice autobusem.</i>			III. (4+5)	Černíková

Pokračování v některém dalším čísle Veleňáčku.

Na snímku skupina žáků školy v Jedlce kolem roku 1960. Možná někdo z čtenářů datum upřesní.

Veleňáček, zpravodaj Kulturně – historického sdružení Malé Veleně, Jedlky a Soutěšky, o. s.

www.mala-velen.estranky.cz, e-mail: mala-velen@seznam.cz.
Odp. redaktor: Jaroslav Dostál, Malá Veleň 29, tel: 607 583 271.
Členové redakce: Milan Hurt, František Stibor, Petra Koláčková,
Michal Kober. Foto archiv. Povoleno MKČR reg. číslo :
E 18183. Náklad: 80 výtisků. Redakce neodpovídá za obsah podepsaných článků. Uzávěrka dalšího čísla je 15. 9. 2015.

Toto číslo vyšlo 20. srpna 2015